

vissza — „hangját“ a búcsunak, hiszen nehéz esőpöppet kell vele felszárítani . . .

Nemokára haza hozza a kocsit az apát. A gyerek már nincsen sehoh. A mama azzal vág elé:

— Nem késtetek el?

— Nem. Éppen Kónya János komám is ott találta a vasútnál. Rábiztam Janit. Hogy vigyázzon rá. Le ne maradjon valahol. El ne szaladjáljon. A pénzből ne költsön sokat. Pedig van neki, úgy-e? Azt hiszed, nem vettem észre, a mint öt forintot csempészte a zsebébe. Hej asszony!

— Hát hadd legyen neki, — felelt jószággal, szegyenkezve ez. — Tudod, Pesten sok a mulatság, minek tegye zálogba az óráját, gyűrűjét.

— Igen, de mikor azelött egy perccel én is adtam neki titokban egy pár forintot!

— Annál jobb neki!

Megnyugosznak benne. Bemennek a Jani kis szobájába. Milyen nagy rendetlenség! Mintha onnan eltemetnek volna valakit, olyan puszta maradt a helyén. Mindenütt az a sivárság, üresség, mintha az asztal fiában is az elutazott fiút keresték volna. Az öreg úr az asztal elé ül, s nézegeti azokat az apró papirszelvényeket, a mire az unatkozó szórakozás rajzoltat az emberrel mindenféle bolondságokat, kunkorokat, kútgémet, kampós orru areokat.

— Milyen szépen tud már is rajzolni a Jani! — kiált föl, s teli öklével olyat üt az asztalra, hogy az sírva remeg alatta.

A mama az ágyra támaszkodik s maga elé néz. Elgondolkodik rajta, hogy a fia most már repül Pestnek, kitekint az ablakon s nézi a tanya fehér falát; addig nézi, a míg csak egy kis foltot lát belőle; a prüszkölő vasló csúnya füstjét gyöngye arcába veri a szél, összeharmitja a puha finom arcot, de ő nem törődik vele; oda mered szűlő házára s addig néz, míg a szeme elhomályosul, s egy kanyarulatnál el nem tűnik előle az egész megszokott, kedves kép. Aztán így szól (már mint az anyja):

— Itt van. Elfeleltem neki megmondani, hogy tűt, cernát, gombokat tettem a ládájába, ha valamije szakad, varrja be; a mosónét úgy is hiába kéri, hogy gondját viselje a felhőneműjének, a házi asszonya meg mit törődik az idegen fiúval! De megírom neki rögtön.

S leül, ír. Az utóiratba jön az, a miért irt. A többi tele van hügő, szerető gyöngédséggel, jó tanácsal.

Hát az üresen maradt szobával mit csináljanak? Az asszony azt véli, hogy mindennap ki kell takarítani, mintha Jani most is itthon lenne, de ne lakják benne senki.

— Olyan tiszta legyen a szoba, akár egy kápolna!

— Ne légy sentimentális, asszony! — felel erősebb fele a párnak. — Hiszen csak nem akarod elsrátni a fiadat, mintha meghalt volna, azért mert Pestre ment? A cselédségnek úgy sines szobája, ez a kis kamra jó lesz nekik alvónak.

— A cselédség? — kiált a nő, soha! A Jani szobája! Ha már minden áron uszorát csinál, a te fiad szobájából, hát berendezem spájznak, úgy se tudok hova lenni a sok befőttes üveggel!

Szóról szóra megegyeztek, hogy a kocsis, a ki úgy is a familiához tartozik, ott aludhat, de a befőttesekhez, melyek oda helyeződnek, eskü alatt nem nyúl soha, ellenkezőleg: őrizi.

De hát, mit a befőttes! mit a kocsis! mit a szoba! A földög a — fő. Az, hogy Jani nincs itthon; hogy a ház olyan csöndes, ostorpattogás, vig kurjongatás föl nem veri; a ház öröme, vigassága messze szállt, mert úgy követeli a világ, hogy az úri fiúnak tudományt, modort kell szerezni Pesten.

Az ebédek esőndesen folynak le, a vacsora alig hogy van, a reggeli meg csak arra való, hogy folytonos aggódással fölbe szakítsák: hoz-e a posta levelet a Janitól. Dehogy hoz. Ott bíceg el a levélhordó minden reggel, nagy pakkáska az oldalán, az teliden teli van paksamétával, csak az ő számukra nem hoz egy sort is. Beadja a mindennapi újságot, jó reggelt is kíván, de azzal vége van. Pedig, hogy lesik! minő várakozással néznek a babráló kezére, a mint a sok papíros között turkál. Hiába! A Jani nem ír.

Eltelik két, három nap, — egy hét, s nincs levél. A szegény mama kétségbe van esve. Janival bizonyosan szerencsétlenség történt. Meglopták a vasúton; — csónakázni ment a ligethez, s belefordult a tóba; — színházban volt, a nagy forráságból kijövet meghittotta magát, s most

beteg fekszik, állapota talán veszedelmes is; — őh istenem! mi baja lehet, mi baja lehet!

Átjön a nótáros, s látja a helyzetet; ahhoz illő beszédhez fog, mert ő világot látott férfiu, s tud mindig a körülményekhez alkalmazkodni.

— Pakróckendővel? Óh, szerelmes . . .

— Bizony pakróckendővel! Aztán kikutatják a zsebeit; ha nincs pénze, még a ruháját is lehúzzák, — aztán kilöki a nagy sötétségbe. Mehet!

— Ne mondja, nótáros lelkem, ne mondja!

— A kórházba? A policájnál!

— Igen, mert Pesten az a szokás, hogy . . .

— Ugyan menjen a pokolba a bolond beszédével! löki oldalba az apa, s rámutat a feleségére, a kinél már megeregt a szív fájdalma, mint a sebes záporosó.

Persze az „öreg“ irta.

Nincs nagyobb áldása a civilizációnak a telegráfútnál!

Jött is rá válasz két nap múlva, a fiu gazdájától: „Jani úgy él, mint hal a vízben. Kutya-baja sines.

Lesben. . .

(Képpel a 220. lapon.)

A vadász ül hosszú méla lesben, vár fölajzott nyilra gyors vadat. . . Hja, könnyű volt Vörösmartynak így énekelni, — az ő hőse fiatal is volt, király is volt, s nyáron rándult ki a hős erdőbe, a hol kényelmesen letelepedhetett egy moh-fedte fatörzsre, míg „fölebb és mindig fényesebben a serény nap dél felé haladt.“ De tessék idejönni télen, mikor bokán felül ér s a száraz ágakról nem pelyhedzve hull, hanem marékiszámra potyog a hó az ember nyakába, míg a nehéz puska esővére a vastag keztynű keresztlél is majd hogy oda nem fagy a vadász keze. Itt tessék lesbe állni, mikor a kemény, stív szél majd keresztfülveszi az embert, hogy csak úgy vaog bele minden foga. És az a haszontalan vad is olyan esőkönyös; de hogy jönne lövésre, pedig a gróf úr egy szép kerek summát ígért egy pár pompás agancsért. Vár, vár Ambrus bátya sokáig. Bajuszát egy darab jéggel fagyasztotta már a nedves lehellet. A puska esőve lankadtan esügg alá a hóna alól, s botosa bizonyosan összenőtt már azóta a esikorgó hóval. Eh, csak az a szempillája ne volna olyan nehéz! Még egy félóra s vad még sem mutatkozik. . . Végre halatlatszik valami — mintha mind hallhatóban ropogna a hó, apró típegő lábak alatt. . . Ah valahára! Ambrus bácsi vár, vár, míg jól puskahegyre nem jön. . . Rengeteg ordas farkas. . . A szemé szikrázik, merev nyakán égnek sörtesedik a szőr. . . Most éppen jó helyen áll. . . Ambrus bácsi ravaszhoz kap. . . durr! . . . Hó! mi ez? Hol vagyok? Thü! elugattát, ott inal két gyönyörű darab vad, ni! . . . Csakhogy már a lőtávon kívül! S nem lehet utának szaladni. . . Haj, az az átkozott papamorgó! bizonyosan atól nyomta el a buzgóság Ambrus bácsit álltában. S mialatt aludt és szerencsés fogásról álmodott, szépen elriasztotta az idegen vadat. Meg is fogadja magában nagydörmögve, hogy soha többet palinkát stb. . . Bolond a ki hiszi!

Egy kis baleset.

(Képpel a 221. lapon.)

Elmúlt a karácsony, a fekete, elmúlt az tjesztendő is, és még alig mutatkozott fagyos decemberben és újév elején csak akkora hó is, a mivel egymást tisztességesen meg lehetett volna gulyászni, nem hogy a szánkózás gyönyöreit lehessen élvezni. Jaj, istenkém, hát sohase lesz már egy kis tisztességes hó? ekként sohajtozott az iskolák virganc ifjúsága. De a mi késik, nem múlik. Tél apó meghozta a havat is, igaz, hogy nem olyan bőségben, mint máskor, de annyit csak mégis hullatott, hogy a dombos, partos helyek fehér lepedőbe burkolózhattak s hivogatólag intették magokhoz a pajkos mulatni vágyókat. Nosza siettek is kivinni a lécből, deszkából összetákoltszánkót az ereszkedőre. Nem kell abba ló, nem kell hozzá gőz; hanem szépen odaállítják az ereszkedő tetejére, s hajrá! úgy rohan lefelé sivalkodó, kacagó terhével, mint a fergeteg. És nincs az a gőzmasina, a mely fáradhatatlanabb volna a munka újra meg újra kezdesében, mint a pajkos iskolás fiú abban, hogy századszor is főlhúzza a leszaladt szánkót a dombtetejére hogy százegyedszer is lesikamolják vele, akármi történnék is. És a mulatságos sisyphusi munka szakadatlanul folyik mindaddig, míg a fiatal lábak össze nem fagnak, a gyöngye újjak meg nem gémberednek annyira, hogy nem tudnának megfogni egy pennát, ha olyan vastag volna is a szára, mint a bot. De a szánkózást még sem hagyják abba. Fordítanak elő vonat-kisiklások, összeitkötések s mindennemű egyéb balesetek; de az mind nem ok arra, hogy tovább ne folyjon a mulatság, s még a déli harang szavára se ügyelnének a szánkózók, ha a sok mozgásból amúgy isten igazában meg nem éheztek volna. Ekkor aztán hazafelé indul a kis sereg, s épp oly hévvel esik neki a párolgó, meleg tálaknak, mint a mily fáradhatatlan volt a fagyos, hideg munkában. Pistit nevezetes baleset érte ugyan; a domb közepén, a mint lefelé rohant, szánkója megakadt valami kőben, vagy esonkban, a mi a hó alatt nem látszott; a szánkó felfordult, Pisti meg kifordult, fölve bele a hóba. Csak legalább ne az ereszkedő közepén esett volna rajta ez a szegény. Ha a pályafutást bevégezte volna, odalent nem bánta volna, ha kétszer fordult is. De így újra kellett kezdeni az egészet, hogy izedszer, húszadszor is megbizonyítsa nevető társainak

A BUDAPESTI VÁMPALOTA.

(Fleischer N. eredeti rajza.)

— Bizony, én nem eresztettem volna Pestre a Janit! Milyen „rejtelmé“ van annak a városnak, több mint száz! Én tudom azt, mert olvastam. Teszem, megyen egy szűk utcában. Egyszerre meg fogja a lábát valami, de nagyon erősen. Oda néz, s mit lát? Két kezet, a mi egy pince-ablakból kinyúlik, s a szerencsétlen fiút berántja a mélységbe. A száját pakróckendővel lekötik, hogy ne kiabálhasson.

— De mondom. Vagy mulatni jár. Szokta az ilyen neki rugaszkodott legény. Pesten mindenki korán kezd az életet. A koresmában bele kötnek mester-legények, azok szoktak verekedni a diákokkal. Beverik a fejét. Ő büszke legény, nem hagyja magát, s véresen viszik a pollicájra. Onnan a kórházba. Talán most is annak a szalmáján sir, nyög az anyja után. . .

S a nótáros megy azzal a bizonyos tudattal, hogy beszéde hatásos vala.

De sürgöny is megy Pestre a funak:

„Te Jani! Mi bajod? Meghaltál? Élsz-e még? Anyád a szívet sírja ki utánad! Ha nem vagy beteg, agyon ütlek, mikor haza jössz. Ha beteg vagy, megytünk fel anyáddal Pestre!“

Csakhogy nagyon sok időt tölt a tanulással, mert most kezdett el — billiárdozni.“

— Ejnye, az a haszontalan kölyök! káromkodott a sürgönyre a szelid mama. Hozzá tette: — De nagy huncut az édes!

Adorján Sándor.

(oh, az ifjúság kegyetlen, részvételen!) hogy ő föl nem fordul többet. És mikor, kiki hazafelé térve, elválnak egymástól, Pisti még akkor is erősíti, hogy majd délután meg holnap lássák meg, hogy ő mit tud!

Libapásztorok.

(Képpel a 224. lapon.)

Egy kedves kis képet mutatunk be olvasóinknak Karlovszky B. derék művésznök sikerült rajzában. A dombos parton, fák árnyékában heverésző kis libapásztor ez, ki örökös szemmel kíséri a vízben lubikoló apró tollasokat, melyek gondjaira bízzák. Az ő hivatala nagy felelősséggel jár. Otthon minden este be kell számolni a libákkal, pedig hej, be' nehéz együtt tartani ezeket a csökönyös tollasokat, mikor naplemente után hazahajtja őket! Pályájának terhes, fáradságos része tulajdonképpen csak ekkor kezdődik, s csak ekkor kapja ki az elemőzsiát, ha a gazdaszony megszámlálta a tollas nyáját — „und sah, es fehlt kein theures Haupt.“ Egész nap azonban meglehetősen nyugodalmas a hivatal. A kis pásztor kényelmesen lehasal a fübe s néz, néz, maga elébe és — gondolkozik is talán. Olykor arra vetődik valamelyik pajtása, a kivel együtt esintalankodtak, mikor még nem kellett viselni az élet terheit, és elbeszélgetnek sokáig — akár csak két öreg ember — a kölesönös tapasztalatokról és élményekről, a jövőbeli kilátásokról. Most Janesinak kilátása van rá, hogy nemsokára libapásztorból megteszik kecskepásztornak, azután meg — főlebbhaladva a hierarchiai lajtorján — mellé adják a juhászbojtárnak, és bizony nagy dolgoknak kell történni, ha nem juhászgazda bőrében hal meg — valamikor nagysoká, a mikor majd ő is esimbókba fonja a haját, kúpos ölmos bottal jár s olyanokat füttyent mozdulatlan alakokkal, hogy meghallja még a legmesszebbre eltévedt birge is! A carrière nyitva fekszik előtte, rendeltetése bizonyos, s ezért nyugodtan tölti napjait a libapásztorságban, jövőbeli hivatásának előiskolájában.

A szeretet adományai.

(Képpel a 225. lapon.)

Tyúkot, kacsa, juhot, zöldséget, s mindent, mit föld és víz terem, adogat össze a jámbor szeretet és vallásos íhítat a szegény kolduló barátoknak, kik messze környékről hordják magoknak össze a mindennapi eledelt, melyet a hívők nagy száma szívesen ad oda a maga feleslegéből. Ki tudja? Tán bünboesánatot nyer egyik-másik egy jó hizott kacsaért, mely izletes képében a kolostori refektórium asztalán fog párologni, a jámbor szerzetesek nagy gyönyörűségére, mert nemesak kenyérből él az ember, hanem jól esik egy kis peesenyé is. Nézzétek azt az elégtelt arecot, melylyel a klastrom kulesára, szakácsa és mindenese a begyűlt adományokat szakértői szemle alá veszi, azt a benső gyönyörűséget, mely éles szemének csillogásán és vékony ajka mosolyában tükröződik. Micsoda pompás spajzceitlit fog ő ezekből összeállítani! Milyen fogásokat lehet ebből asztalra vinni, s milyen hálás szívvel fognak mindnyájan hálát adni az Úrnak, hogy megadta nekik a mindennapi kenyeret és nem feledkezett meg rólok, miként meg nem feledkezik az égnek madarairól és a vizeknek halairól! Azután pedig az édes szunyonyadás a hús cellákban! Bizony — gondolja magában ön-elégülten a szakács — méltányos is, hogy azoknak, kik a hívők lelki üdvösségéről gondoskodnak, emezek az ő testi jóvoltokra áldozzanak, s ezzel a megnyugtató gondolatral hozzá fog aztán a konyha-művészet teendőihez, hogy a sok jó eledel mellé egy kis öblögető is került az asztalra, azt bizvást elhíheti mindenki.

Az Északi tenger partjairól.

(Képpel a 228. és 229. lapon.)

Soha nem szűnő, makaes harcot folytat a tenger a szárazfölddel, a hig elem a szárazszal. A hol sziklákat nem repeszt, lapályokat el nem temet, oda szövetségesét, a mélyeiből fölkaavart homokot küldi el, melyet eső, hógörgeteg és jégmező képében mosott, sürt le a magas sziklákról. A tengerpartok legérdekesebb tüneményei közé tartoznak ezek a fővenyhalmok (Dünék), melyek néhol egész hegyláncolatává, halom-rendszerévé nővik ki magokat, a tenger habjainak lassú, de szakadatlan munkája folytán. A hullámok kiviszik a porra a finom homokot, mely itt magára maradván, a szél tovább viszi, s a talaj legkisebb kiemelkedése, bokor, fű túság elegendő arra, hogy fölötte a futó-homok egyre nagyobb halmazban gyűljön

meg, s sok helytt 80—180 méter magasságot is érjen el, megfelelő terjedéssel.

A számos főveny-part közül legnevezetesebb az Északi tengeréi, s különösen az ugynevezett „Kurische Nehrung“, e 120 kilométer hosszúságú s 2—3 kilométer szélességű földnyelv, melyen a főveny-halmok egész láncolata nyúlik végig, melyek 62 méternyi magasságot érnek el s szüntelenül befelé nyomódnak a szárazföld felé, még pedig évenként átlag 11 méternyre, úgy hogy a földnyelvet határoló —Kurischer Haff-t e 29. négy-szög mértföld kiterjedésű csekély tavat 200, de legkésőbb 500 év alatt betömik, há addig valami úton-módon feltartóztatni nem sikerül a kárlehetetlen ellenséget.

Mikép történik ez a vándorlás? A tengeri szél fölfelé hajtja a már képződött dombon a homokot, mely azután a tetőt elérve tulnan kirugó ormot képez, míg terhenél fogva időről időre le nem válik s a meredélyen alá nem csuszamlik. Ez egy-egy lépése a főveny-óriásnak, mely a szél erejéhez és gyakoriságához képest ismétlődik, és vándorlássá lesz.

S a főveny-halom valóban démoni hatalommal nyúl bele a szerves életbe és az ember művébe. A Memel víztől három mértföldnyire esik Schwarzorthe helysége, mintegy 400 lakossal. E falu és a főveny-halmok közt egy $\frac{3}{4}$ mfd hosszú és $\frac{1}{8}$ mfd széles erdő terjed el, utolsó maradványa amaz erdőparadicsomnak, mely egykor az egész „Nehrung“-on elterült. Hova lett ez az erdő? Ott áll egy 120 láb magas fővenyhalom, kopáran, siváran, mely előrébb-előrébb hömpölyödik az erdőre. Sárgás-fehér hátán tenyészetnek nyoma sem látszik, ha csak ilyenül nem tekintjük a kikinyuló fák koronáit, melyeket eltemetett. Előbb a törzs alját temeti be, azután az ágakig, galyakig, a letgetőig ér. A fák eleinte tovább tengenek, mint képtünk is mutatja, de a száraz homok csakhamar szétszedi kérgöket, kiszikkasztja nedvöket, megfojtja őket. Így vándorol át a hegy a néma, türelmes erdőn, s a mint tovább-tovább húzódik, mögötte ismét előkél az erdő, kiszáradva, összetörve, szétzúzva, sírból ébredve.

Hat falut temetett már itt el a homok s a század elején betemetett Kunzen helységnek tenger felőli része most kezd mutatkozni a tovahaladó óriás uszálya alatt, összeronesolt templomfalaiival, szétrombolt temetőivel, elaszott fatörzseivel, szétmállott ajtófeleivel, széttöredezett szerszámaival.

Igy halad a homok-óriás tovább-tovább, rengeteg főveny-óra gyanánt, melynek 11—11 métere egy évet mutat, egy pillanatot vagy annyit sem az idők örökkévalóságából!

A budapesti vámpalota.

(Képpel a 236. és 237. lapon.)

Fővárosunk gyors nagyobbodása és szépülése nemesak nálunk, hanem az irántunk kevésbé igazságos külföldön is közmondásossá kezd válni. Csak Észak-Amerika néhány gazdag városa mutat hasonló példát a rohamos emelkedésben. Ott máttól holnapra egész ház-tenger keletkezett a nemzetközi lakosság százezreivel; a magyar fővárosban is alig tekinthetünk szét s ime szintén észrevétlenül egész külvárosok keletkeztek, nagy körutak nyíltak meg s oly paloták emelkedtek, melyekhez képest az előbbi évtizedek tekintélyesebb épületei most már szerény bérházak.

E szaporoságra s a főváros csinosodására a közel-lévő Bécs adott utánzásra méltó példát, sőt azt sem vitatkozhatjuk el, hogy a stíl, mely újabb épületeinket észlelhető, sok oly motívumot mutat, melyeket már a Ring egyik-másik palotáján láttunk. De egyben nagy előnye van Budapestnek az osztrák metropolissal szemközt, s ez: rendkívül érdekes fekvése. Míg Bécsnek csak a keskeny csatorna kölesönöz némi változatosságot, addig a magyar főváros a méltóságosan hömpölygő Duna tükrevel, a budai hegyek kéklő magaslataival s a komor sz. Gellért hegy szikla-tömbjeivel páratlan látképet nyújt, mely minden idegent csodálatra ragadt.

E pompás panoráma egyik kiegészítő része a pesti oldalon levő királyi fővámház is. Alig van épületünk, melynek hatalmas arányai, architektonikus ékítményei s hivatásának megfelelő jellege oly teljesen érvényesülnének, mint e roppant palota gazdag részletei. Minden magasabbra törekvő építő-művész el lehet ragadtatva e hálás hely látára, melyen Ybl Miklós e remek-műve emelkedik. Köröskörül egészen szabadon áll, semmiféle más stilszerűtlen épülethez nem támaszkodik, mely vonalainak ritmusát megzavarná, s melynek kedvéért viszont alkalmazkodnia kellene. Sőt egész környezete igen szerencsés: főhomlokzata a sz. Gellért felé tekint, bal felől tágas piac terül el, jobb felével szintén a nyílt Duna-parttal áll szemközt a látszólag elég széles utcára nyílik.

A környezet mindig lényeges befolyással van valamely épület hatására s nálunk, hol a monumentális stílt végre buzgóbban művelik, a helytelen fukarkodás igen gyakran útjában áll az összehatásra törekvő művész céljainak. Így az új városház szép homlokzata, a szűk Lipótcában, teljesen kárba vész, a főposta palotája se elég nyílt; oly szerencsés helylyel pedig, mint az új dalműház, a honvédelmi miniszterium palotája s a ferencvárosi templom alig egy-két más épület dicsekedhetik. Mind e művek az emlékszerű modor kiváló alkotásai, melyek századokra szólnak s Budapestnek a civilizáció s anyagi jólét ékesen szóló jelei.

Valamennyi a hazai építés történetének új korszakát hirdeti. Fényes, nagy korszak ez, hisz megindítója Ybl Miklós, e kitűnő mester, kit méltán irigyel tőlünk a külföld. S az első mód, melylyel a nagy fordulat kezdődött, az impozans vámpalota. Itt kísérelte meg először a művész, mint köthetők össze a renaissance nagy alkotásainak egyes elemei a modern technika vívmányaival. Kettős feladat volt az, melyet a tervező megoldott. Épületének meg kell felelnie a gyakorlati célnak s egyuttal a művészet követelményeinek is.

Stilszerű vámház — e két ellentétes szóval lehet jellemezni az illető palotát. A hasznos és szép, a kereskedelmi és esztétikai szempont egyesült itt, s a mily élénken díszéri a mester páratlan ízlését a külső dísz, épp oly meggyőző bizonyosságot nyújt gyakorlati érzékéről a belső elrendezés. A figyelmes szemlélő hosszan rajta felejté tekintetét, ha a homlokzat előtt megáll s annak gazdagon tagozott szerkezetét, a kiszőkő oszlopos portiluszát, az ékítményes parkányokat, a kettős ívezetű ablakokat, s a színes téglák által képezett kockás falat nézi. Mindez egyutt véve határozott jellegű képvisel, mely egészen megfelel az építészeti eszmének.

A reminiscenciákból táplálkozó mai kor alig ismer kiválóbb érdemet, mint a milyen az eredetiség. Hisz' már a legellentétebb stílek merész vegyítését is megkísérelték: csakhogy valami újat, szokatlant mutassanak be. Ybl Miklós nem szorult arra, hogy ily keresett fogásokkal tünjék föl. Nála az eredetiség mindig a régi jó motívumok önálló felfogásában nyilvánul s főleg abban, hogy a mi kölesönzött, azt tapintatos alkalmazás által ismét érdekessé tegye. A vámpalotában a florencai palazzo-stíl egyes elemei tűnnek szemünkbe, de e modern épület mégis lényegesen különbözik a renaissance akármely ismertebb alkotásától ott az Arno mellett. A plasztikai díszítmények sem rinak ki; ezeket Sommer Ágost római szobrász készítette s tetszetős összhangot képeznek az építészeti részekkel.

A célszerű berendezés okozta azt, hogy a palota negyedfél millió forintnyi költségbe került. Ez összeg egy jelentékeny részét az alapmunkálatok nyelték el, mert hisz a régi vámház tája azelőtt óriási szemétdomb volt, melyet fenekestől el kellett hordatni. A folyam közelsége miatt pedig roppant sok vizálló beton-munkát kellett végezni, nehogy a földalatti raktárakba nedvesség hatoljon be. Mind e technikai működés azóta nagyot haladt, de fejlődéséről hazánkban nem csekély mértékben épp a vámpalota nyújt bizonyosságot.

Nemesak a helyiségek, hanem az udvarok alatt is vannak pincék, s ezek a rakó parttal folyosók által vannak összekötve. Az udvarokat ismét nagy üvegteretők borítják, s ekkép óriási csarnokokat képeznek. A földszinten, első és második emeleten a pénzügyi hivatalok, tisztviselő lakások, adóhivatali irodák s számos más helyiségek vannak, mindannyi a legkényelmesebb elrendezéssel, hosszú folyosók által összekötve. Különösen szép lépcsőház, mely tágas és világos; ennek vasdíszítményeit Jungfer Gyula műlakatos készítette; a belső falakat Scholz Robert festé ki stilszerűen. Ezek valamint a többi műiparosok is, mint Róth Márk üveges: a tervezőnek segédkezett nyújtottak, hogy az épület minden részletében művészi legyen.

S a palota teljesen méltó is hivatásához; ahhoz, hogy az állam anyagi eszközeinek gyűjtőhelye, pénzes háza legyen.

dr. p. j.

Vándoremlékeim Európa nevezetesebb helyeiről
cím alatt egy terjedelmes kötet jelent meg Halász Mihály tollából. A szerző, ki tíz évig volt külföldön, és járt Triestben, Nápolyban, Rómában, Genfben, Nizzában, Párisban, Londonban, Berlinben, Szt-Pétervárott, Koppenhágában, Stockholmban, Christianiában és Drezdában,